

OCCUPATIONAL QUALIFICATION STANDARD

Leather craftsman, level 4

Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse tööd ning töö edukaks tegemiseks vajalike oskuste, teadmiste ja hoiakute kogumit ehk kompetentsusnõudeid. Kutsestandardeid kasutatakse õppekavade koostamiseks ja kutse andmiseks.

Occupational title	Level of Estonian Qualifications Framework (EstQF)
Leather craftsman, level 4	4

Part A DESCRIPTION OF WORK

A.1 Description of work Nahkkäsitöö valmistaja, tase 4 valmistab enda koostatud tööjooniste või etteantud kavandite, tööjuhiste või lihtsamate esemete järgi kvaliteetseid ja esteetilisi nahast käsitööesemeid, kasutades traditsioonilisi ja kaasaegseid tehnikaid, töövõtteid ja valmistusviise. Nahkkäsitöö valmistaja, tase 4 vastutab talle antud tööülesannete täitmise eest, keerukamate tööülesannete juures võib ta vajada meistri abi. Ta on valmis oma oskuste piires kaastöötajaid ja praktikante juhendama. Nahkkäsitöö valmistaja töötab nahatööstusettevõttes, nahaõmblustöökojas, köitekojas jm, ta on valmis tegutsema ettevõtjana, turundama oma toodangut ning osutama teenuseid. Kutsealal töötab ka nahkkäsitöö valmistaja, tase 5, kes lisaks eelnimetatule valmistab keerukamaid unikaalseid esemeid ja väikesarju, juhendab kolleege, tegutseb ettevõtjana ning teeb koostööd oma eriala spetsialistide ning sidusalade esindajatega.
A.2 Tasks A.2.1 Nahast esemete valmistamise tööprotsessi korraldamine 1. Esemete kavandamine. 2. Materjalide varumine ja kasutamine. 3. Töö ettevalmistamine. 4. Töövahendite ja seadmete ettevalmistamine ja kasutamine. 5. Ergonoomilise ja ohutu töökeskkonna loomine. 6. Nahast esemete valmistamine. 7. Tehnikate kasutamine. 8. Viimistlemine. 9. Tööprotsessi dokumenteerimine. A.2.2 Nahkkäsitööalane ettevõtetus 1. Ettevõtte tegevuse korraldamine. 2. Töötajate juhendamine. 3. Toote ja/või teenuse arendus. 4. Toodete ja/või teenuste esitus ning müük.
Elective areas of work A.2.3 Aksessuaaride valmistamine 1. Aksessuaari valmistamiseks vajalike eeltööde tegemine. 2. Aksessuaari valmistamine. A.2.4 Nahkvormide valmistamine 1. Nahkvormi valmistamiseks vajalike eeltööde tegemine. 2. Nahkvormi valmistamine. 3. Pakendi valmistamine.

A.2.5 Köidete valmistamine

1. Köidete valmistamiseks vajalike eeltööde tegemine.
2. Köitmine.
3. Pakendi valmistamine.

A.2.6 Liistuta jalanõude valmistamine

1. Jalatsite valmistamiseks vajalike eeltööde tegemine.
2. Jalatsite valmistamine.

A.3 Work environment and specific nature of work

Nahkkäsitöö valmistaja tööaeg on paindlik, vajadusel hooajatöö või töö puhkepäevadel. Töö võib olla füüsiliselt pingutav ja sundasendit nõudev. Võib esineda kokkupuudet tolmu (allergiaoht) ja keemiliste ainetega, silmade tervishoiu huvides on vajalik hea valgustus.

A.4 Tools

Nahatöö masinad (nt nahaõmblusmasin, nahaõhendusmasin, lõikemasin), pressid (nt neetimispress, köitepress, kuldamispress) jm seadmed, vooltuud, voolipulgad, nõelad, noad, käärid, augurauad, naasklid jm.

A.5 Personal qualities required for work: abilities and characteristics

Töös on olulised käeline osavus, ruumiline mõtlemine ja kujutlusvõime, proportsioonitunnetus, püsivus, loovus, vastutustunne ja õpivalmidus.

A.6 Professional preparation

4. taseme nahkkäsitöö valmistajaks saab õppida kutseõppeasutuses või kutsealal töötades/meistri käe all õppides.

A.7 Most common occupational titles

Nahkkäsitöö valmistaja, köitja, nahkaksessuaaride valmistaja jm.

Part B COMPETENCY REQUIREMENTS

B.1 Structure of occupation

Selle kutse taotlemisel tuleb tõendada kohustuslikud kompetentsid B.2.1 ja B.2.2, läbiv kompetents B.2.7 ning vähemalt üks valitavatest kompetentsidest B.2.3 – B.2.6.

B.2 Competences

MANDATORY COMPETENCES

B.2.1 Nahast esemete valmistamise tööprotsessi korraldamine

EstQF Level 4

Tegevusnäitajad:

1. kavandab eseme, arvestades vormi, kompositsiooni ja värvusõpetuse põhimõtetega ning lähtudes materjali eripärast ja kasutatavast tehnoloogiast; koostab mõõtkavas tööjoonise; loeb kavandeid ja tööjooniseid;
2. arvestab vastavalt kavandile, tööproovile ja eseme otstarbele materjali koguse; varub materjalid, furnituurid ja hooldusvahendid, arvestades materjali liiki ja parkimisviisi, markeeringuid, kvaliteedinäitajaid, omadusi, kasutusala ning hankimise allikaid; hoiustab materjalid nõuetekohaselt; valmistab ette tööks vajaliku koguse materjali vastavalt juhendile ja kasutatavale tehnikale, arvestades valmiva eseme otstarvet ning omadusi;
3. planeerib eseme või kavandi põhjal töö käigu: tööde järjekorra, tööülesande täitmiseks kuluva aja, tööde mahu ja toodete hulga, võttes arvesse tellija vajadusi;
4. valib välja sobivad töövahendid ja seadmed; kontrollib seadmete ja tööriistade korrasolekut, vajadusel korraldab hooldust; kasutab seadmeid, töövahendeid ja -riistu, järgides kasutusjuhendeid ning hooldusnõudeid; komplekteerib kavandatud eseme valmistamiseks töövahendid vastavalt kasutatavale tehnikale;
5. seab valmistusprotsessist lähtudes sisse ohutu, ergonoomilise ja käepärase töökoha ning hoiab selle puhta ja korras;

6. valmistab nahkeseme vastavalt selle valmistamise spetsiifikale (vt valitavad kompetentsid);
7. kasutab nahkesemete valmistamisel erinevaid tehnikaid vastavalt valmistatavale esemele, selle kasutusotstarbele ja materjali omadustele: õhendab nahka, õmbleb käsitsi ja masinaga, liimib (sh valmistab kliistri), värvib, lakib, vahatab, dekoreerib nahka ja paberit (nt värvimine, voolimine, intarsia, põimimine, aplikatsioon), vormib nahka, katab papist vormi nahaga, paigaldab furnituuri, teeb mitmesuguseid papi- ja paberitöid, lihtkõiteid, valmistab pakendeid jm;
8. viimistleb eseme, arvestades materjali eripära ja eseme otstarvet; tunneb ära eseme valmistamisel tekkinud vead ja nende põhjused, kõrvaldab need;
9. dokumenteerib tööprotsessi esemete kordusvalmistamiseks ja kogemuse talletamiseks; teeb valmisesemete esitlemiseks fotod, kasutab neid oma toodete reklaamimiseks ja müügiks.

B.2.2 Nahkkäsitöölane ettevõtlus	EstQF Level 4
Tegevusnäitajad: 1. hindab tegutsemise eesmärgist lähtuvalt ettevõtluse võimalusi; valib talle sobiva ettevõtlusvormi; korraldab oma tegevust, arvestades kutsealast teavet ja õigusakte ning lähtudes väikeettevõtluse põhitõdedest; planeerib oma töö; teeb koostööd erinevate partneritega, sh võrgustikega, jälgides tegutsemise tõhusust; 2. vajadusel juhendab kaastöötajaid või koostööpartnereid oma oskuste piires; 3. kujundab sihtgrupist lähtudes toote ja/või teenuse; leiab oma tootele ja teenusele sobivaima teostusviisi, lähtudes sihtgrupist, logistikast, tasuvusest ja tootmisbaasist; kujundab toote ja/või teenuse hinna; korraldab toote pakendamise, koostab kasutus- ja hooldusjuhendi; 4. organiseerib oma toodete ja/või teenuste esitluse ning müügi, arvestades nõudlust, võimalusi, tasuvust jm.	

OPTIONAL COMPETENCES

Kutse taotlemisel on nõutav valikust B.2.3 - B.2.6 ühe kompetentsi tõendamine.

B.2.3 Aksessuaaride valmistamine	EstQF Level 4
Tegevusnäitajad: 1. teeb aksessuaari valmistamiseks vajalikud eeltööd: valmistab lõiked, paigutab need nahale otstarbekalt ja ökonoomselt, arvestades nahatopograafiat; teeb juurdelõikuse ja vajadusel õhendab, töötleb või värvib nahka; 2. valmistab voodrita aksessuaari, kasutades sobivaid töövahendeid ja seadmeid ning vajadusel ka abimaterjale (nt tugevdus, tekstiil, papp, plastik, nõör, furnituur, niit, nahkpõimepael), arvestades valmistatava eseme otstarvet ning materjali eripära; ühendab detailid (nt põime, käsi- ja masinõmblust).	
Teadmised: 1) traditsioonilised aksessuaarid.	
B.2.4 Nahkvormide valmistamine	EstQF Level 4
Tegevusnäitajad: 1. teeb vutlari, karbi vm nahkvormi valmistamiseks vajalikud eeltööd: valmistab lõiked, paigutab need nahale otstarbekalt ja ökonoomselt, arvestades nahatopograafiat; teeb juurdelõikuse ja vajadusel õhendab, töötleb või värvib nahka; 2. valmistab papist, puidust jm materjalist vorme; katab vormi nahaga, kasutades nt liimi ja/või kliistrit, põimetehnikat, käsi- ja/või masinõmblust; 3. valmistab nahkvormile sobiva pakendi.	
B.2.5 Kõidete valmistamine	EstQF Level 4
Tegevusnäitajad: 1. teeb kõidete valmistamiseks vajalikud eeltööd: valib materjalid ja köitmisviisi, valmistab lõiked, paigutab need nahale otstarbekalt ja ökonoomselt, arvestades nahatopograafiat; teeb juurdelõikuse ja vajadusel õhendab, töötleb või värvib nahka; 2. valmistab paber- ja tarbekõiteid, köidab raamatuid, albumeid, märkmikke jm, kasutades sobivat köitmisviisi, nt kopti kõide, jaapani kõide; lõikab raamatuploki käsitsi või giljotiiniga, vajadusel dekoreerib lõikeserva; valmistab kõidetud sisule kaaned, arvestades materjalide, sh paberi ja papi omadusi; ühendab raamatuplokisisu ja kaaned; 3. valmistab kõitele vutlari vm pakendi.	
Teadmised:	

1) traditsioonilised köitmisviisid.	
B.2.6 Liistuta jalanõude valmistamine	EstQF Level 4
Tegevusnäitajad: - võtab mõlema jala mõõdud; valmistab lõiked, paigutab need nahale otstarbekalt ja ökonoomselt, arvestades nahatopograafiat; teeb juurdelõikuse ja vajadusel õhendab, töötleb või värvib nahka; teeb jalatsiproovi; - valmistab liistuta jalanõud, valides tehnika ja töövõtted tulenevalt materjali omadustest ja jalatsite eripärast; ühendab detailid nt liimides, käsi- või masinõmblusega, neetides, põimetehnikas, vajadusel kinnitab furnituurid; vajadusel kasutab tugevdusmaterjali.	
Teadmised: liistuta jalatsi valmistamise ajalugu.	

RECURRING COMPETENCES

B.2.7 Nahkkäsitöö valmistaja, tase 4 kutset läbiv kompetents	EstQF Level 4
Tegevusnäitajad: - järgib oma tegevuses käsitöölise eetikanõudeid (vt lisa 1 Käsitöölise kutse-eetika); hoiab ja säilitab kultuuripärandit; arvestab eriala pärandiga: nahatöö areng ja traditsioonid maailma ajaloos, Eesti nahatöö pärand ja professionaalne nahkehistöö; - järgib oma tööga seotud õigusakte, sh autoriõiguse seadust; - säilitab ja arendab oma kutseoskusi; hoiab end kursis erialaste arengutega; hoiab end kursis erialase terminoloogiaga, kasutab seda korrektselt; - planeerib ja kasutab ressursse (nt inimesed, aeg, töövahendid, finantsid) efektiivselt ja säästlikult; jälgib tähtaegadest ning etappidest kinnipidamist; - tegutseb vastutustundlikult ja eesmärgipäraselt, arvestades töötervishoiu, keskkonnahoiu ja tööohutuse reegleid; kasutab vastavalt vajadusele isikukaitsevahendeid; - töötab tõhusalt meeskonnas ja selle huvides ning kohandub meeskonnaga; arvestab teistega ja täidab oma rolli meeskonnas; teeb koostööd; - reageerib tööprotsessis tekkinud eriolukordades adekvaatselt; - loob head suhted kolleegide ja klientidega; valib sihtgrupile vastava suhtlemisviisi; esitab teabe selgelt, loogiliselt ja sihtgrupile mõistetavalt; - kasutab oma töös digioskuste osaoskusi Info haldamine, Suhtlemine digikeskkondades, Sisuloomine ja Turvalisus (vt lisa 2 Digioskused); - kasutab eesti keelt klientide ja kolleegidega suhtlemiseks vajalikul tasemel; kasutab ühte võõrkeelt tasemel B1 (vt lisa 3 Keelte oskustasemetete kirjeldused) enesetäienduse ja suhtluse eesmärgil.	
Hindamismeetod(id): Läbivaid kompetentse hinnatakse teiste kutsestandardis toodud kompetentside hindamise käigus.	

Part C GENERAL INFORMATION AND ANNEXES

C.1 Information concerning compilation and certification of occupational qualification standard and reference to classification of occupations	
1. ID of occupational qualification standard in register of occupational qualifications	17-08112023-2.18/7k
2. Occupational qualification standard compiled by:	Pille Kivihall, OÜ Nahakoda, Eesti Nahakunstnike Liit Leelo Leesi, Kuressaare Ametikool Maret Lehis, Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit, OÜ Pileum Maarja Undusk, FIE, Eesti Nahakunstnike Liit
3. Occupational qualification standard approved by:	Culture
4. No. of decision of Sectoral Council	30
5. Date of decision of Sectoral Council	08.11.2023

6. Occupational qualification standard valid until	07.11.2025
7. Occupational qualification standard version no.	7
8. Reference to International Standard Classification of Occupations (ISCO 08)	7318 Handicraft Workers in Textile, Leather and Related Materials
9. Reference to European Qualifications Framework (EQF)	4
C.2 Occupational title in foreign language	
English:	Leather craftsman, level 4
C.3 Annexes	
Lisa 1 Käsitöölise kutse-eetika	
Lisa 2 Digioskused	
Lisa 3 Keelte oskustasemete kirjeldused	